לפי אכלו למצוה, ולעכובי לא *והתניא במכסת נפשות מלמד *שאין הפסח נשחט אלא למנויו, שחטו שלא למנויו יכול יהא כעובר על המצוה [א] תלמוד לומר תכוסו הכתוב *שנה עליו לעכב ואיתקש אוכלין למנויין זקני דרום לא מקשי, [ב] גמ' לא מקשי נמי (א) מהא (נמי) אית להו פירכא: ומה במקום שנטמאו בעלים בשרץ שמשלחין קרבנותיהם לכתחילה כהן שנטמא בשרץ אינו מרצה, [ג] מקום שנטמאו בעלים במת שאין משלחין קרבנותיהן לכתחילה כהן שנטמא במת אינו דין שאינו מרצה מיתיבי *מפני שאמרו נזיר ועושה פסח הציץ מרצה על טומאת דם ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף [ד] במאי אילימא בטומאת שרץ האמרת *שוחטין וזורקין על (טומאת) שרץ אלא טומאת מת וקתני *אין הציץ מרצה אלמא נטמאו בעלים במת אין משלחין קרבנותיהם, לא, אי דאיטמו בעלים במת ה"נ, הכא במאי עסקינן כגון שנטמא כהן בשרץ [ה] אי הכי אימא סיפא ונטמא טומאת התהום הציץ מרצה הא תני רבי חייא *לא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד למת [ו] למעוטי מאי, לאו למעוטי טומאת התהום דשרץ, לא, למעוטי טומאת התהום דזיבה אלא הא *דבעי רמי בר חמא כהן המרצה בקרבנותיהם הותרה לו טומאת התהום או לא [ז] (הותרה לו טומאת התהום) תפשוט (דטומאת התהום) הותרה לו דהא הכא בכהן קיימינא דרמי בר חמא ודאי פליגי תא שמע *ונשא אהרן את עון הקדשי' *וכי איזהו עון נושא

אם

שמות יב | שמות כח

* פסחים עט: יומא ז. מנחות כה.

לפי אכלו. הראוי לאכילה תכוסו עליו דהיינו שחיטה: **במכסת**. לשון מנין כמו מכסת ערכך (ויקרא כז): **ואיתקש אוכלין למנויין**. מה מנויין מעכבי אף אוכלים מעכבי שאם שחטו לטמאים ולערלים [ח] וחולה וזקן שאין יכולין לאכול כזית פסול ואפי' הן מנויין דהא לפי אכלו בהאי קרא כתיב [ט] לגבי מנויין: **וכי לא מקשי נמי**. וסברי טמא מת משלח קרבנותיו בדיעבד, אית להו הך פירכא גופא דפרכינן לעיל אמילתייהו [י] דמוקמינן מתניתין בכהן טמא שרץ אבל כהן טמא מת הציץ מרצה דהא מודה מיהא דלכתחילה אמר רחמנא טמא מת ידחה לפסח שני וטמא שרץ אמרינן לעיל דשוחטין עליו לכתחילה: **ומה במקום כו' בעלים**. יחיד: **מיתיבי**. לזקני דרום: **מפני שאמרו**. משנה היא בכיצד צולין (פסחים דף פ:) שהנזיר ועושה פסח כו' קס"ד [יא] האי טומאת הגוף בבעלים קאמר ולהכי נקט נזיר ועושה פסח דאילו שאר קרבנות אין טומאת בעלים פסול בהן אבל עושה פסח אכילתו מעכבת ונזיר נמי כשנטמא במת סותר נזירותו וצריך לחזור ולמנות כדכתיב (במדבר ו) וכי ימות מת עליו וגו' ואין ראוי לקרבנות תגלחתו עד שיטהר ויביא תחילה קרבנות (ב) נזירות[יב] טומאתו שתי תורים ואשם וימנה את נזירתו ואחר כך יביא קרבנות נזירות טהרה וקתני אין הציץ מרצה בדיעבד: **אלמא נטמאו כו'**. כלומר אם שלח קרבנו ושחטו וזרקו עליו לא נפטר מפסח שני: **הכי נמי**. דמרצה ליכא: **כגון שנטמא כהן בשרץ**. כדתנן טמא פסול ואוקימנא בשרץ ותנן נזיר ועושה פסח וה"ה לכל קרבנות יחיד והא דנקט הני משום סיפא נקט דבעי מיתני נטמא טומאת התהום הרי זה מרצה וכי גמירי היתר טומאת התהום בנזיר ועושה פסח גמירי לה בכילד צולין וטומאת התהום טומאת ספק והתם מפרש איזוהי טומאת התהום כו' והילכתא גמירי לה דהותרה בנזיר ועושה פסח כדאמרי' בכילד צולין (פסחים דף פ:): **לא אמרו**. דהותרה טומאת התהום בנזיר ועושה פסח אלא בטומאת המת בלבד: **מאי לאו למעוטי טומאת התהום דשרץ**. דלא הותרה, ומק"ו לא אתיא שאין דנין ק"ו מהלכה: **טומאת התהום דזיבה**. כגון ראה בין השמשות ספק כולה מן היום או כולה מן הלילה ואין כאן אלא ראייה אחת ספק חציה מן היום וחציה מן הלילה והוי לה כשתי ראיות דזב מטמא בימים ובראיות והך טומאת התהום הוא דממעט משום דחמירא דיוצאה עליו מגופו: **דבעי רמי בר חמא**. בכילד צולין: **כהן המרצה בקרבנותיהן**. של נזיר ועושה פסח הותרה לו טומאת התהום אם נטמא בה: [יג] **והא הכא בכהן אוקמא לה**. לרישא דקתני אין הציץ מרצה על טומאת הגוף ועלה קתני נטמא טומאת התהום הרי זה מרצה: [יד] **דרמי בר חמא פליג סוגא**. אדזקני דרום, הוא מוקים להאי בטומאת בעלים וסבירא (ג) דאין יחיד טמא מת משלח קרבנותיו, דאכילת פסחים מעכב: **תא שמע**. תיובתא לרמי בר חמא: **ונשא אהרן**. בציץ כתיב: **את עון הקדשים**. פסול קרבנות ירצה בציץ:

אם

הכא נמי נייתי ק"ו ליפוק מהיקשא ועוד קשה היכי יליף טמא שרץ דיחיד בק"ו מטמא מת דיחיד הא טמא טו] גופיה דיחיד יליף על ידי מתוך וכי האי גוונא חשיב בבנין אב בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נא.) דקאמר לן בדם כשר הואיל ולן טז] כשר באימורין ודבר הלמד בבנין אב אינו חוזר ומלמד בקל וחומר וי"ל דבעיא היא באיזהו מקומן והכא אם יז] נאמר דילפי' קאמר ועוד י"ל דהאי מתוך אינו בבנין אב דאי הוי בבנין אב א"כ יאכל ביחיד כבציבור: **זקני** דרום לא מקשי. וזקני דרום תנאי הוו ופליגי אמתני' דתמיד נשחט (פסחים דף סא.) דתנן השוחט לערלים ולטמאים פסול יח] אי נמי סבירא להו כר' נתן ולית להו הא דקאמר הש"ס יט] בכילד צולין (שם דף עח:) דמודה ר' נתן היכא דגברא לא חזי: **מפני** שאמרו נזיר ועושה פסח. אע"ג כ] דפרשי' זקני דרום תנאי היא אפירכא דסיפא סמיך דנטמא טומאת התהום מרצה [א] (דכולי עלמא אית כא] להון טומאת התהום מרצה) דהילכתא גמירי לה כדאיתא פרק כילד צולין (פסחים פ:) וכן בברייתא דר' חייא לא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד דפריך מינה התם לרבי יוסי: **אלא** בטומאת מת כב] בבעלים וקתני אין הציץ מרצה. וקשה לזקני דרום דאמרו איש איש למצוה: **לא** למעוטי טומאת התהום דזיבה. וא"ת מ"מ קשיא ברייתא דר' חייא דלא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד הא כג] איטמי כהן טומאה ידועה לא מרצי ותירץ ה"ר חיים דמיירי במת בשביעי והוי כטומאת שרץ דשוחטין וזורקין ולא מרצי משום דמכפרין כמתכפרין והשתא חמיר בשביעי דלא מרצי וטמא מת בראשון מרצי והיינו טעמא דבשביעי יכול לעשות בטהרה על ידי שליח וחזי למיכל לאורתא אבל בראשון לא אפשר לתקנו ולעשותו בטהרה לכך בדיעבד כשר ומיירי ברייתא דר' חייא כד] [בטומאת התהום דאי איטמי] כהן בטומאת ודאי של שרץ או במת בשביעי שלו אינו מרצה ביחיד אפי' בדיעבד (שהרי אינו מרצה בציבור בתמיד) דהא מכפרין כמתכפרין וציבור טמאי שרץ או בשביעי של מת לא עבדי בטומאה אלא שולחים קרבנותיהם על ידי טהורין כיון דחזו לאורתא אבל בטומאת התהום מרצה כהן ביחיד אבל בבעלים לא מתוקמא ברייתא דר' חייא דכיון דשוחטין וזורקין על טמאי שרץ ושולחים קרבנותיהם ביד טהורים איזה ריצוי שייך וגם טומאת התהום נמי לא צריך להו למיעבד אינהו גופייהו כיון דשוחטין וזורקין עליהן ומצו למיעבד ע"י טהורין ועוד יש לפרש דמיירי בכהן שקיבל הדם בטומאת התהום דמת שמרצה לכתחילה לזרוק ולא מהדרי' אטהורין אפי' היכא כהן טהור הא טומאה ידועה לא מרצה לכתחילה אלא מהדרינן אטהורין דטומאה דחויה היא בציבור וכי האי גוונא צריך לפרש בפרק כילד צולין (שם פא.) דבעי התם כהן המרצה בתמיד הותרה לו טומאת התהום או לא הותרה ומאי קמיבעיא ליה הא קיימא לן במועדו אפי' בטומאה אלא אי יכול לזרוק בטומאה לכתחילה קמיבעיא ליה כדפרישית ואפי' היכא טהורין: **טומאת** התהום דזיבה. פ"ה כגון ראה בין השמשות כה] של י"ג ספק כולה מן היום או מן הלילה ואין כאן אלא ראייה אחת ספק חציה מן היום וחציה מן הלילה ויש כאן שתי ראיות דזב מטמא בימים ובראיות וקשה דבפרק כילד צולין (ג"ז שם) לא מצי משכח לרבי יוסי טומאת התהום כו] ולימא כי האי גוונא ונראה לי ברו"ך דבעינן שהספק לא יהא נודע עד לאחר שחיטה [ב] ואם אמרו לו לאחר שחיטה ראית בין השמשות סוף יום שלשה עשר הא בעינן כז] טומאת התהום שלא יהא אחד מכיר בסוף העולם לכך בעי התם בשלמא לרבנן משכחת לה דשחטו על זב בשביעי שלו דשוחטין וזורקין על טמא שרץ ואח"כ ראה וסותר אבל לר' יוסי דאמר מקצת היום ככולו ומכאן ולהבא מטמא ולא סתר מידי כח] [היכי משכחת ליה] ורבינו הקשה לימא שראה לפני שחיטה ושחטו עליו וחזר הזב וראה שניה דסתר אפי' לר' יוסי וצריך למנות שבעה דזב תלוי בראיות וליכא לא תחילת היום בטהרה ולא סוף היום ולדידי אתי שפיר דכיון דראה בצפרא מיד היה ספק אולי יראה עוד כט] ביום והוי כנודע הספק קודם ל] שחיטה ורבינו מתרץ בזה דכיון דראייה ראשונה אינה מטמאה במשא א"כ מועיל לו מה ששחטו וזרקו עליו אע"ג דראייה שנייה מצטרפת לראשונה לחייבו מנין שבעה מכל מקום לעולם היה קרוי טמא שרץ בשעת עשיית הקרבן וגם אחר כן לא פקע שמו ויצא ידי פסחו וקשה [ג] על לא] פירושו משמעתין *) (כהן המרצה [ד] בציבור היא) וי"ל כגון שראה אחת בי"ג וטבל והעריב שמשו ושחט למחר הפסח ואחרי כן ראה שנייה ומצטרפת ואין זה קרוי נודע הספק קודם שחיטה כיון שטהור גמור בשעת שחיטה וליכא למימר אולי יראה [ה] לשני ימים ומצטרפין דלר' יוסי אינה מצטרפת לראשונה. ברו"ך:

*) רש"ק מ"ז

אם

סז א מיי' פ"ב מהל' קרבן פסח הל"א:

סח ב ג מיי' פ"ד מהל' קרבן פסח הל"ב ופ"ו שם הל"ב ופ"ד מהל' ביאת מקדש הל' ו ז ופ"ו מהל' מיחות הל' טו:

סט ד מיי' פ"ו מהל' נזירות הל"א:

פסחים סא. עח: צ"ש

[פסחים סא. עח: יומא נט: נח: יבמות מ. שבועות יד. מנחות יט:]

פסחים פ: תוספת' דפסחים פ"ו תוספתא דנזיר פ"ו תוספתא דמנחות פ"ק

נזיר סא. [פסחים פ: פא:]

פסחים פ:

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא מקשי נמי מהא אית כצ"ל ותיבת נמי נמחק: (ב) רש"י ד"ה מפני וכו' קרבנות נזיר טומאה שתי תורים: (ג) ד"ה דרמי וכו' וסבירא ליה דאין:

שיטה מקובצת

א] המצוה. וכשר: ב] מקשי. אמר רב אשי וכי לא מקשי נמי אית להו פירכא: ג] מקום שנטמאו בעלים במת כו' תימה דדיו לבא מן הדין להיות כנדון בסוף דינא מה בעלים לכתחלה לא מרצה אבל בדיעבד מרצה אף כהן בדיעבד מרצה והשתא לא קשה מידי דהא דמרצה ביחיד דקאמרי דיעבד דוקא קאמרי וי"ל דלפי מה שפי' הר"ם ניחא דפי' דלא בא משום ילפותא גמור כי אם לסתור סברת דזקני דרום הילכך לא שייך למימר לא דיו ולא שום פירכא כיון דאין זה אלא סתירת דברים בעלמא. לשון מהר"פ: ד] במאי אילימא בטומאת שרץ כו' תימה היאך מתוקמא בטומאת שרץ הלא נזיר אינו מעכבו מלשלח קרבנותיו בשביל טומאת שרץ דבנזיר כתיב וכי ימות מת עליו בפתע פתאום וכו' [סותר] ומביא קרבן טומאה אבל בטומא' שרץ אינו סותר ומביא קרבן טומאה וי"ל דטומאת שרץ דקאמר ר"ל כעין טומאת שרץ כגון טמא מת בשביעי שלו וא"ת והלא לא שייך שביעי [בקרבני נזירות] ששחטו עליו בשביעי שלו שהרי הוא סותר כל נזירתו ואינו מביא קרבן תגלחתו עד שימנה כל נזירתו שלאחריה מביא קרבן טומאה ואח"כ מונה כל נזירתו בטהרה ומביא קרבן תגלחתו [והרי] כבר עבר הרבה ימים דלא הוי שביעי שלו וליכא

שיטה מקובצת

מילתא דר' חייא במת ובשרץ א"כ הוי שפיר דומיא דרישא וגם התלמוד מתחילה לא היה מקשה לאו למעוטי טומאת התהום (דשרץ אלמא) [דשרץ אלא] משום דא"כ לא מתוקמא (דשרץ) [רישא] בטומא' שרץ דלא הוי רישא דומיא דסיפא ומילא [ליכא] למעוטי טומאת תהום דזיבה אבל מתני' מתוקמא שפיר בשרץ והוי רישא דומיא דסיפא אבל מה שהקשה רבינו פרץ ז"ל דלא הוי רישא דומיא דסיפא לא קשיא דאין לחוש מן הדיוק אם יהיה סותר (דריש כלל) [הרישא] כשנאמרו למעוטי טומאת התהום דזיבה תעמיד אותו בבעלים שזהו הדיוק אין לחוש אם [לא] יהיה דומיא דרישא נ"ל ברוך: ז] לא. תפשוט דהותרה לו דהא הכא והשאר נמחק: ח] ולחולה ולזקן: ט] כתיב. גבי: י] אמלתייהו. דאוקמי': יא] קס"ד. דהאי אין הציץ מרצה על טומאת: יב] טומאה שהם שתי תורים: יג] בה. מה"ד דהא הכא: יד] דרמב"ח פליג ארזקני דרום דהוי מוקים להא כו': טו] טמא. מת: טז] ולן. באימורין כשר: יז] אם תמצא לומר דילפינן: יח] עי' בהשמטות בסוף המסכת: יט] הש"ס. בפרק כיצד צולין: כ] אע"ג. דפרשי': כא] אית להו טומאת התהום כו' כדאיתא בפרק כיצד צולין וכן בברייתא דר"ח דלא אמרו כו' התם לרבי יוסי. דף פ"א: כב] מת. דבעלים: כג] הא טומאה ידועה לא מרצי: כד] ומיירי ברייתא דר"ח בכהן בטומאת ודאי (והשאר נמחק) כו' בשביעי שלו ואינו מרצה: כה] תיבות של י"ג נמחק: כו] התהום. דזיבה ונימא כי האי גוונא. ונראה לי דבעינן ותיבת ברוך נמחק: כז] בעינן. בטומאת: כח] מידי. היכא משכחת לה ורבינו הקשה לימא דראה לפני: כט] עוד. בו ביום: ל] שחיטה. וזה לשון הרב רבינו פרץ ז"ל פי' רש"י ז"ל כגון ראה בין השמשות כו' עד וזב מטמא בראיות כבימים ושתים לטומאת שבעה כדאמרי' שתים לטומאה ושלשה לקרבן דלענין כהן מקריב איירי בשמעתין ונ"ל דטומאת התהום משמע דלבסוף נתברר הדבר ובכה"ג לא נתברר הדבר יותר מבתחילה בשעת טומאה אלא נ"ל כדמפרש התם כגון בשביעי שלו ולאחר

שהביא קרבנותיו של נזירות ראה וסתר זהו טומאת התהום שנתברר לבסוף אבל בשעת שהביאו קרבנותיהן נזיר ועושה פסח לא היה יודע אם יראה יומים ומיירי ע"כ בבעלים דאי בכהן לא היה נכנס בעזרה אם היה זב ואפי' בעל ב' ראיות דהא מחוסר הערב שמש וכ"ש כזב בעל (שתי) [שלש] ראיות דהא מחוסר כפרה וא"כ אפילו קודם שראה איך היה נכנס מתחלה [בעזרה] להקריב קרבנות (בעזרה) והך דר' חייא לא הוי דומיא דרישא דהא אוקמינא רישא בכהן שנטמא והך דר' חייא איירי בבעלים ואל תתמה על זה דהא בלאו הכי נמי לא הוי דומיא דרישא ממש דהא אוקמינא רישא בטומאת שרץ ומילתא דר' חייא איירי [במת] (והתם) אפי' בדיעבד אין הציץ מרצה בכהן טמא מת וה"ל דרישא רבי חייא אפי' לכתחלה כך פי' מורי [ע"כ]: לא] על. פירושו דשמעתין בכהן המרצה בצבור איירי ר"ל.

אילימא

למימר קרבן נזירתו דלטומאה קאמר שמביא אשם ושתי תורים וקאמר אם מביא בשביעי שלו דאינו נפטר דאין לו להביאם [אלא ביום] שמיני הא ודאי ליתא דאין אכילתו מעכבת בקרבנות מידי דהוה אשאר קרבנות שאין אכילה עוכבת רק בפסח ונזירות טהרה דגלי קרא ונראה דמשכחת שביעי בנזיר כגון שנטמא לאחר (מלא) [מלאות] שמונה בנזירתו ונטמא קודם הבאת קרבנותיו דאינו סותר אלא מונה ז' ימים (ונאכל) ומביא קרבן תגלחת דטהרתו בשמיני ועל זה [אמר] אם הביא בשביעי דאין הציץ מרצה ובעיא טהרת בעלים בנזיר כמו בפסח. מהר"ם: ה] אימא סיפא כו' או אמרת דרישא דמתני' איירי בנטמא בשרץ היכא קאמר בסיפא נטמא כו' פי' בשרץ והא תנא ר' חייא כו'. הר"ם: ו] למעוטי. פי' וא"כ היכא תני סיפא ורישא בחד גוונא והיינו רישא בשרץ וסיפא בשרץ והוא אוקמינא רישא בשרץ דבע"כ היינו טומאת התהום דשרץ דהא רישא וסיפא בחד גוונא היא (הנ"ה) וקשה לי על אל דהא אוקמינא

הגהות צ"ק [א] תיבות אלו מן דכולי עד מרצה נמחק: [ב] ואפילו אמר לו לאחר שחיטה ראית כה"ש של י"ג הא לא כו': [ג] וקשה על פירושו: [ד] נ"ל בציבור דהא לא הותרה טומאת שרץ: [ה] נ"ל ימים:

ואם הוא טמא מת אינו ראוי לאכול ואמלא אינו שולח קרבנותיו

* מט' פסחים פ: הפסח שנזרק דמו ואח"כ נודע שהוא (הפסח או הדם) טמא הצ"פ מרצה, נטמא הגוף אין הצ"פ מרצה - מפני שאמרו נזיר ועושה פסח הצ"פ מרצה על טומאת דם ואין הצ"פ מרצה על טומאת הגוף - נטמא טומאת התהום הצ"פ מרצה

טומאת התהום
I זאת הותרה
1- נזיר
2- עושה פסח
II באיזה טומאת התהום
טומאת מת בזב?
ולא שרץ ? ולא זיבה

גופא (המשך)
מח' דרבנן לאמא מת שולח קרבנותיו:
זקני דרום - מרצה
רמי בר חמא - אינו מרצה

ב' שיטות
I - מקשה על רמי בר חמא
II - מקשה על זקני דרום